

Motie van Mevr. KABACHI, M. COOLS en Mevr. KOKAJ tegen de huisbezoeken.

Mevr. Kabachi legt uit dat haar motie, medeondertekend door de h. Cools en mevr. Kokaj, bedoeld was om de positie van de gemeenteraad van Ukkel te bevestigen tegenover het door de federale regering geplande wetsontwerp, dat de politie zou toestaan om, per besluit van de onderzoeksrechter, huisbezoeken uit te voeren met het oog op administratieve arrestaties van mensen die illegaal verblijven.

Een dergelijke maatregel doet ernstige twijfels rijzen over de eerbiediging van de grondrechten die worden gewaarborgd door de Belgische grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

In artikel 15 van de Grondwet is de onschendbaarheid van de woning vastgelegd, een beginsel waarop alleen in het kader van een gerechtelijk onderzoek uitzonderingen kunnen worden gemaakt. Artikel 8 van het EVRM versterkt deze garantie door het recht op eerbiediging van privéleven, familie- en gezinsleven, woning en correspondentie te bevestigen.

Het invoeren van de mogelijkheid om een woning te doorzoeken buiten een gerechtelijke procedure zou een onevenredige inbreuk vormen op deze grondrechten.

Bovendien zou deze bepaling het risico inhouden dat een administratieve procedure wordt gelijkgesteld met een strafrechtelijke procedure en dat elke vorm van solidariteit tussen burgers en humanitaire wederzijdse hulp wordt ontmoedigd, waardoor het noodzakelijke vertrouwen tussen inwoners en overheidsinstellingen wordt ondermijnd.

Deze motie is een voortzetting van de motie "Gastvrije gemeente" die in 2019 in Ukkel werd aangenomen en waarin de gemeentelijke wil wordt bevestigd om waardigheid, solidariteit en respect voor fundamentele rechten voor iedereen te verdedigen.

Mevr. Kabachi wijst erop dat de oorspronkelijke tekst van de motie is aangevuld met een amendement waarin in de eerste overweging wordt gespecificeerd dat personen die illegaal in België verblijven en aan een huisbezoek worden onderworpen, "worden beschouwd als een bedreiging voor de openbare orde en de nationale veiligheid". Deze wijziging brengt de tekst in overeenstemming met het voorontwerp dat aan het federale parlement is voorgelegd.

De h. Cools begrijpt dat de mogelijkheid dat de gemeenteraad kwesties onderzoekt die onder de bevoegdheid van het federale parlement vallen, waarschijnlijk vragen oproept. Hij is echter van mening dat het in dit geval volkomen legitiem is om in deze vergadering over een dergelijk onderwerp te debatteren, aangezien het om een grondrecht gaat. De gemeenteraad heeft in 2018 al over dit soort kwesties gedebatteerd, in een context die gekenmerkt werd door de goedkeuring door een honderdtal gemeentes van gelijkaardige moties over een bijna identiek wetsvoorstel, en de h. Cools herinnert zich dat deze aanpak van de lokale overheden de regering van Charles Michel destijds deed terugkrabbelen.

Om zijn standpunt concreter te illustreren vertelt de h. Cools over de tegenslagen van een perfect eerbaar gezin waarvan de leden, van Libanese afkomst maar met de Belgische nationaliteit, in de vroege ochtenduren een huisbezoek moesten ondergaan van de politie, die gevraagd was om te controleren op de aanwezigheid van illegalen, na een melding dat er veel "kleurlingen" in de buurt waren. De h. Cools wil geen maatschappij die afdaalt in dergelijke excessen.

In gemeentes zoals Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe stemden vertegenwoordigers van Les Engagés, vroeger bekend als het Centre démocrate humaniste (CDH), voor gelijkaardige moties omdat het vanzelfsprekend is dat wie beweert een 'humanist' te zijn, dit soort gedrag niet kan aanvaarden.

En hij herinnert MR-leden die beweren liberaal te zijn aan deze uitspraak van Benjamin Constant, de grote figuur van het politieke liberalisme: "La liberté, c'est la jouissance paisible de l'indépendance privée".

Volgens de h. Cools is het wetsvoorstel in strijd met artikel 8.1 en 8.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, die huisbezoeken voorbehouden voor strafbare feiten en uitsluiten voor administratieve overtredingen.

Op dit gebied zou de h. Cools eerder voorstander zijn van een wetgeving zoals die in Canada van kracht is, die gericht is op het organiseren van immigratie die wordt gekozen in plaats van opgelegd.

De manier waarop de migratiekwestie wordt aangepakt, is lang niet altijd bevredigend: de controle op straat van personen die het grondgebied moeten verlaten, leidt slechts tot een eenvoudige waarschuwing aan de betrokkenen; of het komt voor dat gemeentelijke overheden, zoals die van Ukkel, door de rechter worden gedwongen om huwelijken te voltrekken van personen die een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten en voor wie het huwelijk duidelijk een list is om hun uitzetting te omzeilen.

We moeten daarom nadenken over de ontwikkeling van een coherenter migratiebeleid maar volgens de h. Cools is het ondermijnen van de onschendbaarheid van de woning misschien niet de verstandigste keuze, aangezien veel andere acties effectiever zijn.

Het wetsvoorstel voorziet in toezicht door een onderzoeksrechter. Maar onderzoeksrechters zijn allesbehalve enthousiast over een dergelijk vooruitzicht, aangezien het een automatische procedure zou zijn waarover ze als magistraat geen echte controle zouden hebben. Jean-Louis Doyen, vicevoorzitter van de vereniging van onderzoeksrechters, maakte dit punt op RTBF.

Professor Andrea Rea, socioloog aan de ULB, wees ook op de onzekerheden rond het begrip "verstoring van de openbare orde", want het is waar dat een persoon die illegaal verblijft niet noodzakelijk een verstoring van de openbare orde veroorzaakt.

Om al deze redenen is de h. Cools van mening dat deze motie volledig gerechtvaardigd is.

Mevr. Nagelmackers herinnert eraan dat de gemeenteraad in 2019 unaniem de motie "Gastvrije gemeente" heeft aangenomen waarin de wens wordt bevestigd om vluchtelingen waardig en tolerant op te vangen, met inachtneming van de wet.

Les Engagés deelt dit standpunt.

Ze benadrukt echter dat dit een bijzonder gevoelige kwestie is aangezien het gaat om de openbare veiligheid, de rechtsstaat, vrijheidsberoving en de eerbiediging van de mensenrechten, en de betrokkenen vaak verzwakt zijn door moeilijke levenssituaties.

Bovendien, hoewel dit een zaak is voor het federale niveau, staat niets een vergadering in de weg om hierover te debatteren in een democratisch en open klimaat. Ze wil er echter op wijzen dat een gemeenteraad misschien niet de best uitgeruste vergadering is om een dergelijke complexe kwestie te behandelen, vooral omdat lokale verkozenen geen toegang hebben tot dezelfde deskundige hulp als leden van het federale parlement.

Ze wijst erop dat de voorgestelde wetswijziging op federaal niveau niet op de agenda van Les Engagés stond, maar in de context van een meerderheidsakkoord spreekt het voor zich dat iedereen concessies moet doen. Les Engagés heeft er echter voor gezorgd dat strenge richtlijnen garanderen dat de grondrechten en het evenredigheidsbeginsel worden gerespecteerd. We mogen ook niet vergeten dat deze hervorming ook een reactie is op een Europese richtlijn die lidstaten verplicht om terugkeerbevelen die niet zijn nageleefd ten uitvoer te leggen.

In het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 1980 over de toegang tot het grondgebied, dat nog steeds in behandeling is, worden zeer strikte voorwaarden gesteld aan de mogelijkheid van huisbezoeken met het oog op administratieve arrestaties. De maatregel is alleen bedoeld voor vreemdelingen tegen wie een bevel is uitgevaardigd om het grondgebied te verlaten, die weigeren mee te werken en een gevaar vormen voor de openbare orde en de nationale veiligheid.

Huisbezoeken mogen enkel overdag worden uitgevoerd, tussen 5 en 21 uur, onder toezicht van een officier van de gerechtelijke politie en met voorafgaande toestemming van een

onderzoeksrechter. Als er andere illegaal verblijvende vreemdelingen zijn in de woning die wordt bezocht, kunnen zij niet administratief worden gearresteerd.

Op verzoek van Les Engagés zijn specifieke procedures in het systeem opgenomen, zoals de uitsluiting van minderjarigen, de nauwkeurige definitie van het begrip woonplaats en de verificatie door de onderzoeksrechter dat de terugkeerprocedure daadwerkelijk binnen een redelijke termijn kan worden uitgevoerd.

Het was ook op verzoek van Les Engagés dat het advies werd ingewonnen van het federaal migratiecentrum "Myria", de vereniging van onderzoeksrechters en andere instanties die actief zijn op het gebied van mensenrechten. Met deze adviezen en het advies van de Raad van State zal rekening worden gehouden bij de tweede lezing van de tekst.

Om deze redenen zal Les Engagés de motie niet steunen.

Mevr. Kokaj, na de ecologische inspiratie van de motie te hebben benadrukt, zei dat ze heel blij was deze tekst te kunnen medeondertekenen.

Ecolo ziet migratie als een gevolg van lijden dat empathie vereist, niet als een potentiële bedreiging die moet leiden tot een nauwelijks "jacht op migranten". Een dergelijke houding zou geen recht doen aan de lange Belgische traditie van gastvrijheid, waaraan veel leden van deze vergadering veel te danken hebben.

In 2018 diende schepen Wyngaard, toen gemeenteraadslid van de oppositie, een motie in tegen een soortgelijk wetsvoorstel van de regering MR-NVA, duidelijk in strijd met de grondrechten, omdat het niet kon worden aangenomen na de mobilisatie van het maatschappelijk middenveld en de rechterlijke macht.

Bovendien stemde de raad, opnieuw op initiatief van Ecolo, unaniem voor een motie die van Ukkel een "gastvrije" gemeente maakt.

De bewonderenswaardige betrokkenheid van de gemeente en haar burgers, die niet aarzelden om hun deuren te openen tijdens de opvangcrisis in 2015 en de Russisch-Oekraïense oorlog, toont aan dat Ukkel een groot aantal ondersteunende gezinnen in haar omgeving heeft die een taak uitvoeren die de federale overheid weigert op zich te nemen.

De voorgestelde maatregel maakt het mogelijk om binnen te dringen in de huizen van mensen die onderdak bieden aan vreemdelingen zonder verblijfsvergunning. Welke gevolgen zal dit hebben voor deze solidaire Ukkelaars, ook al verdedigde de motie "Gastvrije gemeente" een visie op de samenleving waarin angst, afwijzing van vreemdelingen en terugtrekking in zichzelf niet onze enige horizons zijn en waarin solidariteit ontmoeting, delen en waardigheid betekent?

Een huisbezoek is niets anders dan een vorm van huiszoeking die het recht op privacy duidelijk beperkt en de onschendbaarheid van de woning in twijfel trekt, waarop alleen uitzonderingen kunnen worden gemaakt in het kader van een gerechtelijk onderzoek of na een veroordeling door een rechtbank. Het is duidelijk dat de toepassing van een dergelijke maatregel als onderdeel van een administratieve procedure, zoals een bevel om het grondgebied te verlaten, niet binnen het toepassingsgebied van deze uitzonderingen valt.

Volgens de voorgestelde wetgeving zijn huisbezoeken alleen toegestaan als er redenen zijn om aan te nemen dat de vreemdeling de openbare orde in gevaar kan brengen. Hoewel dit element sommige leden van de vergadering kan geruststellen, baart het Ecolo grote zorgen vanwege de vage begrippen bedreiging van de nationale veiligheid en verstoring van de openbare orde, waarvan de beoordeling wordt overgelaten aan een administratieve autoriteit die, afhankelijk van het geval, zal luisteren naar welwillende of kwaadwillende opmerkingen van burens. Naast het arbitraire karakter van het systeem zou dit een vorm van aanzetten tot verklikken zijn, wat zeker een schadelijk effect zou hebben op het "samenleven".

Ecolo verzet zich resoluut tegen een wetsvoorstel dat bijdraagt tot het criminaliseren van migratie, omdat ze vinden dat er op zich niets illegaals is aan het verlaten van je land en dat het absurd is om te denken dat iemand zijn baby op een geïmproviseerd bootje zet om "te profiteren van het OCMW".

De h. Toussaint geeft aan dat zijn fractie tegen de motie is.

Het lokale niveau is niet het meest geschikte niveau om een zaak te behandelen die onder de bevoegdheid van het federale parlement valt.

In werkelijkheid wil het omstreden wetsvoorstel een aantal overheidsdiensten - de vreemdelingendienst, de politie en de gerechtelijke diensten - het instrument geven waar ze al lang om vragen om hun taken goed en effectief te kunnen uitvoeren. Het project heeft de steun van de minister van Justitie en werd voor het federale parlement gebracht door parlamentslid Nahima Lanjri, die zeker niet tot de meest rechtse rand van de CD&V behoort en die vooral gemotiveerd werd door de wens om de wet te verduidelijken om misbruik van huisbezoeken te voorkomen en dus uiteindelijk migranten te beschermen.

Het wetsvoorstel geeft duidelijke richtlijnen, waarbij de toestemming van een onderzoeksrechter nodig is om een huisbezoek uit te voeren. Bovendien is dit laatste alleen van toepassing op uitgeprocedeerde illegalen die opzettelijk en herhaaldelijk weigeren een uitzettingsbevel na te leven. Het wetsvoorstel, aangepast aan het nieuwe regeerakkoord, richt zich op mensen die een bewezen gevaar vormen voor de openbare orde of nationale veiligheid.

De h. Toussaint is van mening dat, in overeenstemming met de rechtsstaat, het bevel om het grondgebied te verlaten geen dode letter mag zijn, zoals tot nu toe veel te vaak het geval is geweest, vooral wanneer het gaat om potentieel gevaarlijke personen of personen die al ernstige misdrijven hebben gepleegd.

Bovendien, hoe heilig de onschendbaarheid van de woning ook is, het is geen absoluut recht: de Grondwet zelf voorziet in uitzonderingen die strikt gereguleerd zijn door de wet, en huisbezoeken zijn toegestaan in andere domeinen (sociale inspectie, arbeidsinspectie).

Hij is daarom van mening dat het wetsvoorstel de grondrechten niet ondermijnt maar een evenwicht vindt tussen openbare vrijheden en de bescherming van de samenleving.

Mevr. Maison is van mening dat de uitbreiding van de mogelijkheid van huiszoeken naar migranten zonder papieren en degenen die hen onderdak bieden een zorgwekkende ontwikkeling is.

De voorwaarde om de procedure in gang te zetten, in dit geval het gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid, is een zeer ruim en zeer vaag begrip. Als dit ruim wordt geïnterpreteerd, kunnen dergelijke huisbezoeken onder vrijwel elk voorwendsel worden toegestaan. En als we het restrictief interpreteren, zou de organisatie van huiszoeken in de juiste vorm volgens de standaard strafprocedure het mogelijk maken om het gewenste doel te bereiken zonder noodzakelijkerwijs dit specifieke mechanisme extra in te voeren. In dit geval is er reden om vraagtekens te zetten bij de contouren van dit voorontwerp, dat niettemin zeer gepast voorziet in controle door een onderzoeksrechter van de evenredigheid van het geplande huisbezoek.

Mevr. Maison heeft een aantal suggesties voor de NVA minister voor Asiel en Migratie over hoe om te gaan met het probleem van personen zonder verblijfsvergunningen:

- de invoering van duidelijke criteria voor regularisatie;
- de concentratie van de administratieve maatregelen op de duizenden personen zonder papieren die in de straten van Brussel rondzwerven, in plaats van op de mensen die in opvangcentra wonen en degenen die hen onderdak bieden (tussen 30% en 70% van de daklozen die in Brussel worden geteld, hebben geen verblijfsvergunning);
- het openen van opvangfaciliteiten om te voorkomen dat daklozen ten prooi vallen aan drugshandelaren.

De h. Clumeck en mevr. Maison zullen zich onthouden over de motie.

De h. Buss is tegen huisbezoeken in het kader van administratieve arrestaties die niet onder een gerechtelijk bevel vallen.

Hij plaatst ook vraagtekens bij de ontvankelijkheid van een motie die niet van belang is voor de gemeente, aangezien de beslissing op federaal niveau wordt genomen.

De onschendbaarheid van de woning is zeker een belangrijke kwestie maar aangezien de gemeenteraad geen beslissingsbevoegdheid heeft, is het misschien niet gepast dat de gemeenteraad hierover debatteert.

De h. Cools merkt op dat de adviezen van het centrum Myria en de vereniging van onderzoeksrechters zeer negatief zijn over het wetsvoorstel.

Het benadrukt ook de inherente tegenstrijdigheden in de tekst, die afwisselend stelt dat het alleen gericht is op personen die een bedreiging vormen voor de openbare orde en nationale veiligheid en van toepassing is op elke vreemdeling tegen wie een uitzettingsbevel is uitgevaardigd.

Mevr. Kabachi merkt op dat verschillende raadsleden de ontvankelijkheid van haar motie in twijfel trokken omdat het een federaal debat zou zijn.

Ze is echter van mening dat haar motie in lijn is met de motie "Ukkel, gastvrije gemeente" van 2019, waarin staat: "De gemeenteraad nam deze motie aan om de waardige opvang van vluchtelingen, de verdraagzaamheid en het respect voor ieders levenskeuze en godsdienstige overtuiging te verbeteren."

Bovendien is zij van mening dat een kwestie die betrekking heeft op de rechtsstaat de aanneming van een motie volledig rechtvaardigt.

De burgemeester verklaart dat de h. Toussaint duidelijk het standpunt had uiteengezet dat door zijn eigen politieke familie werd verdedigd.

Met betrekking tot het begrip "gastvrije gemeente" nodigde hij de hele vergadering uit om enige bescheidenheid te betrachten aangezien niemand in deze raad kan beweren de enige initiatiefnemer te zijn van de gastvrijheid en solidariteit die de gemeente toont. Ukkel is al heel lang gastvrij en zal dat ook in de toekomst blijven.

De burgemeester vindt ook dat we de realiteit niet uit het oog mogen verliezen. Hij begrijpt dat sommige mensen oprecht geloven dat de huidige federale uitvoerende macht een lelijke rechtse of zelfs extreem rechtse regering is maar het geplande project is niet bedoeld om iemands vrijheden te beperken of om de aanvaarding van vluchtelingen in twijfel te trekken, maar om bescherming te bieden tegen de dreiging van radicalisme en terrorisme. Het heeft niets te maken met genereus, solidair of gastvrij zijn; we moeten niet het verkeerde debat voeren. België loopt geen enkel gevaar om morgen het Chili van Pinochet of de USSR van Stalin te worden!

Wat het door de h. Cools genoemde geval van wangedrag van de politie betreft, spreekt het voor zich dat elk wangedrag moet worden bestraft. Maar er zijn maar weinig korpsen die zo nauwgezet zijn als de politie als het gaat om discipline en respect voor beroepsethiek.

De h. Tojerow is van mening dat het bijzonder ongepast zou zijn om illegale immigranten te verwarren met terroristen of geradicaliseerde individuen.

Na goedkeuring van het amendement verwerpt de vergadering de motie (18 stemmen tegen, 16 stemmen voor en 5 onthoudingen).